

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Țiua de doliu.

Arhidieceșca și metropolia ortodocșă resăriteană a Românilor din Transilvania și Ungaria se îmbracă mâne în doliu. Se îmbracă în doliu, pentru ca să serbeze în mod potrivit a *dececa* aniversare dela moartea celui mai mare dintre Părinții sufletești, cari le-au păstorit vre-odată biserica, și celui mai distins bărbat politic, din câți au condus vre-odată afacerile politice ale Românilor din Transilvania.

Era desprețuită naționalitatea română, era călcată în picioare și persecutată biserica noastră în modul cel mai umilitor până la venirea prelatului Andreiu Șaguna în Transilvania. Îndată însă ce a pus piciorul în Transilvania, deși numai ca vicar, preoțimea noastră, în cea mai mare parte rustică, încât mai nu se mai pute deosebi de cealaltă țărâime și care de altă parte fiind mai desvoltată se înstreinase cu ideile și cu portul de biserica sa, — primî o direcțiune, care-i redase caracterul cuviincios și corespundător. Tinerimea de pe la scoalele străine, care era până aci silită a cerceta biserica și a învăța credința confesiunii, cărei aparținea scoala, fu emancipată numai decât și introdusă în biserica și credința părinților. În scurt timp după aceasta, prelatul Andreiu Șaguna, pus din încrederea poporului în fruntea afacerilor politice, începînd dela câmpul libertății din Blaj a înainta pe cărarea strălucită, a ajuns după multe lupte, scopul de a desgrota un popor politicesc și biserescesc și a-i asigura, între împregiurări grele, metropolia desgroată de dinsul de sub ruinele, sub care era îngropată dela 1700, mulțămîta intrigelor iesuitice în alianță cu ignoranța clerului nostru înalt din timpurile acele.

Au fost multe și feliurite luptele acelu bărbat, care, după cum bine se țice în biografia sa, a făcut într'un pătrar de secul istoria românilor din Transilvania. El a călătorit în afaceri naționale politice la Pesta, la Viena, la Insbruck, la Olmütz și între ce împregiurări grele și printre ce periculi. La Pesta, într'un timp, când revoluțiunea era în ajunul erupțiunii, când înaintea poporului ung. viața oamenilor credincioși tronului și dinastiei era în pericol. La Viena, la Insbruck și Olmütz, când pentru a străbate acolo a trebuit să easă din țeară pe la Turnuroșu în timp de earnă, să percurgă țările României, unde boerimea românească de atunci îl avea în prepus, că ar fi revoluționar.

Dar cine va fi în stare ca într'un articol de țiar să vorbească de toate călătoriile, câte le au fă-

cut, după ce s'a întors din esilul, în care 'l împinsese revoluțiunea ungurească? de călătoriile, care le făcea la Viena, după aceea, parte pentru a combate ultramontanismul, cei disputa dreptul de a fi restaurată biserica sa ortodocșă în domeniul ei eredit dela străbuni din veacuri, parte pentru a combate elementele, care țiceau, că se vatămă legile și se vatămă dreptatea, dacă poporul românesc va fi și el îndreptățit ca celelalte popoare.

Și era grea lupta, fiindcă episcopul, mai târziu archieppul și metropolitul român, avea să se lupte cu puternicii acelor timpuri, lângă cari mai milita și o tradițiune ruginită, conform cărei poporul român „*praeter mercedem laboris nihil habuit*” și era tolerat numai „*usque ad beneplacitum regnicolarum*”, cari în Transilvania erau o ligă compusă din toți neromânii.

Dar atletul gigantic desprețuia ministri puternici, cum era unul dintre nașii concordatului, Leo Thun și făcea pe aristocrația maghiară să amuțescă înaintea argumentelor lui în senatul imperial, în diete și în alte adunări, până când i-a succes a pune metropolia română în picioare și până când națiunea română a fost recunoscută prin lege sancționată, de națiune egal îndreptățită.

Cât de mare va fi fost amărăciunea lui, când mai târziu a vedut, că acei ce aveau să'i mulțamească pentru îndeplinirea unor opere, pe cât de mărețe pe atât de folositoare, au cădut în curse străine și s'au lăsat a fi instrumente ajutătoare la desfacerea celor cu multă trudă făcute de densus. Andreiu Șaguna era prelat ortodocș și aceasta jignia foarte cercurile ultramontane, care în toate sistemele politice se gândesc, cum să'i asigure influența esclusivă, pe cât numai se poate. Paralizarea actelor lui Șaguna era mai cu efect, dacă era spriginită de oameni de ai bisericii și naționalității sale.

Amărăciunea lui a trebuit să ajungă culmea, când în fața schimbării sistemului politic, inaugurat deja la 1865, au prevedut nehotărârea atitudinii românilor, care se putea săi înainte, cât are să fie de păgubitoare pentru români. Culmea amărăciunii o caracterizează foarte expresiv cuvintele memorabile: *Flere possem, sed juvare non*, scrise într'o epistolă privată, dar în afaceri naționale politice.

Amărăciunea aceasta, ori cât de mare a fost, nu l-a biruit, căci el singur, ca păstor sincer al bisericii, ca să asigure metropolia desgroată prin ostenețele sale în toate direcțiunile, i-a dat constituțiune, vrînd prin aceasta să o facă capabilă de viață și de desvoltare și a esoperat întărirea ei prin articol de lege, asigurându-o în contra jig-

nirilor eventuale din partea altor bisericii și însuși din partea guvernăntilor statului.

Sînt de mare însemnătate momentele aceste, pe care generațiunea noastră se pare a nu le înțelege deplin. Aceste două momente sînt așa de mari, încât și dacă într'un moment de slăbiciune biserica noastră, ademenită sau amenințată, s'ar abate dela calea constituțională, nu preste mult, oameni serioși în studiul vieții noastre biserescesci, vor trebui să revină pentru a delătura cu totul din biserica ortodocșă creștină atât ipocrisia bisantină, cât și despotismul moscovit, copiat după absolutismul latin.

Dacă generațiunile noastre ar fi vase prea slabe pentru spiritul instituțiilor biserescesci, croite de Archiepiscopul și Metropolitul Andreiu bar. de Șaguna, de sigur, că vor veni altele mai viguroase, mai curînd de cum a venit marele bărbat după decadența instituțiilor creștine sub cesarismul bizantin și le vor reintroduce și reimprospăta, nu pentru că au fost introduse odată de geniul acel mare al secolului, ci pentru că ele vor deveni un postulat al civilizațiunii, amenințate de o parte de stagnațiune, de amorteală și de altă parte de anarhie, de nihilism spiritual.

Eată că reprivînd numai la o parte, din cele multe ale activității sale și cât de tare și de expresiv ni se înfățișează grandea aceluia, care a dispărut prea curînd din mijlocul nostru, când înainte cu deca ani s'a mutat la cele eterne!

Nu mai puțin grandioasă a fost concepțiunea sa politică, intrigată, ignorată din partea unora și nepricepută din partea altora. Înțelegem ideea activității, pre lângă cautela votului separat dela dieta din Cluj.

Este departe dela noi de a condamna principiul celeilalte idei politice, a pasivității, care s'a spriginat de altă parte, dar nu s'a executat, sau dacă s'a executat, apoi rău s'a executat. Însă dacă e vorba de asemenea între amîndou, totdeauna trebuie să dăm întâietate concepțiunii celei dintâiu. Lasă că prin ea nu se face nici o vătămăre dreptului, dar poporul român, abstragînd dela eventualitatea altor avantaje politice, în lupta neînteruptă, zvea avantajul de a fi ferit de imoralitatea corupțiunilor electorale, era în pozițiune de ași oțeli puterile sale în luptă și în fine de a progresa în scoala parlamentară.

Să nu cugete cineva, că noi când aprețiam astfel, am perde din vedere armele și procedura contrarilor nostri în luptă; adangem însă numai decât, că nu cunoasem lupte fără de obstacule; din contră scim că cu cât obstaculele sînt mai mari și mai grele de învins, cu atât scim, că e și necesitatea mai mare

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus de E. B.)

(Urmare).

„Și eu eram foarte bine pregătit. Eu îmi economizasem o sumuliță, care, îmi inchipuiam, că mă putea duce departe cu obiceiul vieții mele frugale, de care nu mă temeam. Eu am obținut o misiune științifică, după toate regulile, care am cerut-o, ca să nu fiu ținut de vagabond sau de spion, în țările streine, și am plecat, fără a mă nelinisci de mijloacele mele de existență, dacă trecea anul, pentru care eram pregătit. Providența avea să se îngrijească de aci încolo. Și totuși eu ași fi putut obține cu sîreturile, ce constatau scopul nevinovat și respectabil a vieții mele rătăcitoare, vr'un ajutor pecuniar dela societățile erudite, și chiar din punga particulară a amicilor științei. Eu nu voiam a cere nimic sciind, cum s'a sleit familia lui Jussieu, prin jertfe de felul acesta voidă a purta toate pe socoteala mea.

„Aici încep, în sfîrșit pentru mine o serie de ț�ile fericite. Eu aveam înaintea mea, timp nemărginit, cel puțin atât, cât îmi ajungeau mijloacele. Aceasta nu va să țică mult. Ca să prelungesc și să mulțamesc pasiunea mea de călătorii, m'am și pus îndată în condițiile cele mai economice. Așa sosit în stația cea dintâiu, am înbrăcat un costum de muntean, solid și gros; am cumpărat un măgar spre ami purta micul meu calabalic, cărțile mele, instrumentele mele și colecția mea de mustre, și am pornit pe jos spre munții Elveției. Nu-ți voi istorisi lucrările, pelerinagele, aventurile mele. Călătoria aceasta am să o descriu, îndată ce voi avî timp, și perderea recentă a jurnalului meu, nu-mi va fi o piedecă neînvingibilă, mulțămîta memoriei mele bune, cu care sînt înzestrat. Prin excursiunile aceste singuratiche, eu mi-am redobîndit frumoasa mea sănătate, libertatea caracterului, încrederea în viitor, veselia mea interioară, tot lucruri, cari viața din Paris mi le strivise foarte. Eu mă simțeam împăcat cu amintirea Goffredeștilor mei; va să țică, eu mă simțeam fericit.

„Am lucrat binișor în botanică și în mineralogie spre a împlini promisiunile mele, relative la aceste două specialități; însă, nedînd nimic vanităților lumii, eu aveam timpul, a trăi pesocoteala mea ca observator, și doară și ceva ca artist și ca poet, adecă, ca om, care simte frumșețile naturei în în-

tregitatea ei dumnezească. Dela fiecare stație importantă, trimiteam la Paris, dările mele de samă și chiar mustrele mele, împreună cu scrisori, îndestul de detaiate, către dl Daubenton, sciind, că impresiile romantice a unui june nu-i displac.

„Cu nouă sau deca luni în urmă eu eram în Carpați cu măgarul meu, care-mi făcuse în adevăr servitii mari, și care era așa de credincios și bine dresat, a urma pasurile mele, încât nu mi-a fost nicicând o piedecă; pe atunci am găsit, într'o regiune selbatică și pustie, un cerșitor bărbos, în care credeam a recunoasce pe Guido Massareli. Stînd la îndoială, între disgust și milă, eu ezitam a-l avorbî, pre când el mă recunoscu și veni la mine, cu un aer așa devot și posomorit, încât invinse compătimirea. Eu eram fericit în momentul acela și pe cale a fi bun. Ședînd pe un trunchiu, în mijlocul unei tăieturi de copaci mari, eu prînzeam cu apetit, pre când măgarul meu păștea la vr'o câți-va pași de mine Spre a-l odihni, eu îi luasem calabalicul, și țineam. între picioarele mele, coșulețul, ce conținea merindea mea pentru țiua aceea. Era puțin, dară destul pentru doi; Massareli palid și slab părea lipit de foame.

„ — Ședî aci, i-am zis, și mînăncă. Eu sînt convins, că tu ai dat în sîrăcia aceasta prin vina ta; Dară asta nu va să țică, că nu te voi scapa încă o dată

de luptă și de luptători. Și apoi când vedem că din pasivitate prea s'a făcut indiferentism și că unii și încă oameni de frunte, prea mult își freacă buzele de poalele vestimentelor cardinalilor și prelaților ultramontani, cari dispun de lădile fondului religionar catolic, spanem drept, că, cu tot respectul solidarității, credința în aptitudinea principiului pasiv în cele politice ale românilor, ni se reduce la nulă.

Pe când Marele defunct ne au arătat cu exemplele cele mai vii cărarea în direcțiunile memorate, n'a fost mai avar în exemple, earăși vii, în direcțiunea economică. Când căutam impregiurul nostru, sânt de tot puține excepțiunile, unde adecă putem dice: cutare fond, cutare proprietate nu este acurată de marele defunct. Tot așa putem să dicem că a fost de spornic în înmulțirea literaturii.

Dar nu este nici locul și nici puțința de a încadra într'un articol activitatea unui bărbat, care cu cât ne departăm mai mult de densus, cu atât apare mai mare și mai bogat în fapte nemuritoare, în fapte care vor stoarce și admirațiunea generațiunilor, ce ne vor urma nouă cestor, cari viețuim astăzi.

Să ne într'unim așa dară cu fiască pietate și recunoștință la mormântul lui și când vom pune o cunună și vom vërșă o lacrimă pe locașul rămășițelor pământesci ale marelui defunct, să rugăm totodată providința, care ni l'a fost trimis, să ne înțărăască inimile, ca să putem înainta pe calea, care ni o arată în viață prin cuvânt și faptă și care ni o arată neîncetat și după moartea sa prin principile și aședămintele, ce ne a lăsat!

Revista politică.

Sibiu, în 15 Iunie.

„M. P.“ din Viena, nu este dintre cele dintâin foi ale capitalei austriace și ale residenței monarhului Austro-Ungariei. Este însă cu toate aceste o foaie, prin care organele guvernului din Viena vorbesc din când în când oficios publicului. În „M. P.“ întâlnim, acum a doua oară, un articol de fond, care vorbește despre necesitatea de a merge la Salonic. Din articol s'ar vedea, că în Viena nu glumesc cu ideea aceasta lăsată mai de multe ori în public. Conflictul Malisorilor și a altor triburi albaneze cu miliția turcească, despre care se dice că au suferit mai multe înfrângeri, ar fi mijloc bun de a desfășura o cetiune albaneză. Cestiunea aceasta apoi să fie pretecul de a eși trupele noastre preste Novi-bazar la largul peninsulei balcanice, să ocupe Albania și Macedonia până în Marea egeică.

În același timp când se aude vocea oficioasă de mai sus, polonii din Galiția pare că lucră să ne incurce într'un resboiu cu Rusia și probabil și cu aliata noastră, cu Germania. Ei agitează pentru „ideea cea mare“, pentru restaurarea Poloniei.

România a respuns în cele din urmă la nota lui Granville, în ceea ce privește cestiunea Dunărei, regulată în conferința din Londra, — negativ.

Proiectul de lege pentru scoalele medii.

(Urmare.)

§. 10. În classa primă atât la gimnasiu, cât și la scoala reală se primesc numai elevii, cari au împlinit 9 ani, și cari vor produce testimoniu dela scoala poporală publică, că au

„El îmi istorisi aventurile sale, adevărate sau false, se acuză cu vorbe de o umilitate comună, dară, în adevăr escusându-se mereu, invinovând drept isvor a păcatelor sale, nerecunoștința sau neînduvrarea altora. Eu l'am deplâns, că a ajuns în starea aceea și după o jumătate de oară de povești i-am dat vr'o câțiva galbeni și am pornit iarăși. Spre mulțămirea mea cea mai mare, noi mergeam în direcții opuse; dară eu nu mersesem un sfert de oară, și simțeam o amețală, încât fu nevoit a mă oprî, biruit de oboseală și de somn. Nepricepând nimic de o astfel de indispoziție repede, cu care n'am simțit în viața mea așa ceva, și, de oare ce împărțisem butelca mea cu Guido, nu beusem nici un pahar plin de vin, gândeam că este efectul soarelui, sau a unei nopți, îndestul de rele, petrecute în cărcimă. M'am întins la umbră, spre a dormi. Dacă era nesocotit sau nu, a dormi în localitatea aceea, absolut pustie, destul că nu-mi era cu puțință a face altceva. Eram biruit de un fel de beție grea și irezistibilă.

„După ce mă deșteptasem, încă foarte bolnav, greoiu, și fără vre un cuget în cap, mă aflam în același loc, însă jefuit de tot. Tocmai apărea zioa pe orizon. Eu am creșut, la început, că este amurgul serii, și că am dormit de ce oare; vedând însă străbătând soarele prin ceață și rouă sclipind în iară, a trebuit să recunosc, că scumpul meu a ținut o zi și jumătate. Măgarul meu dispăruse cu cala-

terminat cu bun succes 4 clase inferioare poporale sau la esamenul de recepțiune vor arăta, că au în asemenea măsură cunoscințe.

§. 11. La același institut din o classă în alta mai superioară pot trece numai acei elevi, care din toate obiectele ordinare din classa respectivă cu excepțiunea caligrafiei și a gimnastice, a raportat cel puțin calcul îndestulitoriu.

Dacă un elev a raportat din un obiect clasificarea de „neîndestulitoriu“ corpul profesoral al institutului respectiv poate permite, ca la începutul anului scolastic venitoriu spre ai și corege calculul, să facă esamen. Cine a raportat calcul neîndestulitoriu din două obiecte, acela numai în casuri excepționale se admite la esamen din partea ministrului de culte și instrucțiune publică, respective a autorității supreme confesionale. Cine a raportat calcul neîndestulitoriu din mai mult, ca două obiecte nu poate fi admis la esamenul de repetițiune.

Elevul trebuie să depună esamenul de repetiție, asemenea și cel suplinitoriu, la respectivul institut, la care a raportat calculul neîndestulitoriu, respective nu a depus esamenul. La cas motivat ministrul de culte și instrucțiune publică, respective suprema autoritate confesională scolară poate permite, ca aceste esamene să se poată face și la alte institute.

La esamen suplinitoriu poate fi admis elevul numai atunci, când își va documenta absența dela esamen și corpul profesoral va primi scusa de suficientă. Contra deciziei negative al corpului profesoral se poate face recurs la ministrul de culte și instrucțiune publică, respective la suprema autoritate confesională.

§. 12. Dacă voiesc cineva să treacă din o scoală medie publică în alt institut corespunzător, el este datoriu a se rectifica prin testimoniu dela institutul, unde a studiat, că a absolvat clasa premergătoare din toate studiile ordinare cu calcul cel puțin îndestulitoriu.

Elevii veniți din alte scoale medii numai atunci se primesc în clasele următoare, dacă vor documenta, prin testimoniu dela institutul, care l'au părăsit, că în classa imediat premergătoare au studiat cu succes îndestulitoriu cel puțin acele obiecte, cari sânt obiecte ordinare la institutul în care voiesc să fie primiți.

Elevii cari voiesc să treacă din gimnasiu public sau dela scoală civilă în scoala reală, asemenea și cei ce voiesc să treacă dela scoala reală sau civilă în gimnasiu, sânt obligați a face esamen de primire.

§. 13. Trecerea dela un institut la altul se face de regulă numai la începutul anului. Preste an elevii veniți din alt institut numai pe baza deciziei corpului profesoral vor fi primiți rectificând cauzele schimbării.

Contra deciziei, care deneagă primirea, se poate face recurs la ministrul de culte și instrucțiune publică, respective la suprema autoritate scolară confesională.

§. 14. Contragerea classelor, cu alte cuvinte terminarea a două clase în un an, o poate permite în mod excepțional la motivata propunere a corpului profesoral și a supremei direcțiuni districtuale respective a supremei autorități scolare confesionale, numai ministrul de culte și instrucțiune publică în casul, când elevul respectiv va avea testimoniu cu eminență despre clasa absolvată mai pe urmă, va trece etatea lui preste terminul normal și dezvoltarea lui trupească și intelectuală i va face posibilă absolvarea de două clase în un an și dacă respectivul anul scolastic premergătoriu a absolvat la același institut.

Elevul concesionat va face din ambele clase sau cel puțin din una esamen privat.

Propunerea Escelenței Sale **Miron Romanul**: *Abso-*

balic cu tot, buzunarele mele erau goale; nu mi-a lăsat, decât hainele de pe mine. Un obiect fără valoare, uitat sau desprețuit de bandiți, îmi fiesă atenția: era o cească, făcută din o mică nucă de cocos, ce mă servea în călătorie, spre a nu be din gitul sticlei, ceva ce-mi părea totdeauna nenobil. Eu am plătit scump delicateta aceasta: într'un moment, când i-am întors spatele, Guido aruncase un narcotic în ceașca mea. Un fel de sare era cristalizată în fund. Guido nu era cerșitor, ci căpitan de hoți. Urmele de picioare din jurul meu, îmi dovedeau concursul mai multor persoane.

Privind toate lucrurile din giurul meu, am vedut o inscripție, ușor trasă cu creta, pe stâncă, și am cetit următoarele cuvinte în limba latină:

„Amice, ea te puteam ucide, și ar fi trebuit să o fac: dar' te am agrățiat. Dormi bine!“

„Era scrisoarea lui Guido Massarelli. Pentru ce ar fi trebuit să măucidă? Doară în amintirea bății din Paris? Se poate. Italianul își păstrează, în cele mai mari dezastre a sufletului și a inteligenței simțul de resbunare sau cel puțin amintirea vătămării. Ce puteam eu face, a-mi resbuna la rëndul meu? Nimic ce nu cerea timp, bani și căi. Darășă eram fără nici un ban, și începea a mi se face foame.

(Va urma.)

premei direcțiuni districtuale ministrul de culte și instrucțiune publică respective la propunerea organelor sale suprema autoritate confesională scolară, în casul când elevii. etc. din teest.

§. 15. Privatiștii, cari au studiat privat sau în institut privat și voiesc să producă despre progresul lor testimoniu din scoala publică pot face asemenea în timpul precis spre acest scop, după ce se vor fi însinuat preventiv la direcțiunea institutului respectiv și vor fi arătat, în ce institut privat respective, unde au petrecut anul imediat premergătoriu și în ce sistem au studiat.

Din mai multe clase în un an se pot face esamene numai cu concesiunea ministrului de culte și instrucțiune publică făcută la propunerea corpului profesoral și a supremei direcțiuni districtuale respective la propunerea supremei autorități confesionale scolare, și numai în casul, dacă se va documenta, că s'a întrebuițat destul timp pentru studiarea obiectelor de învățământ din clasele absolvate și că etatea și dezvoltarea respectivilor ajunge, ca să fie putut însuși cunoscințele cari au trebuit să se propună în clasele respective. Și în casul acesta se face esamen separat din fiecare clasă, și cel mult din două clase se pot examina deodată însă așa, ca se fie evidentă cunoscința respectivului din materia ambelor clase.

Propunerea Esc. Sale **Miron Romanul**: *Din mai multe clase în un an se pot face esamene numai cu concesiunea ministrului de culte și instrucțiune publică dată la propunerea corpului profesoral și a supremei autorități scolare districtuale, respective cu concesiunea supremei autorități a institutului confesional, și numai în casul. . . etc. tectul.*

Protocoloalele despre esamenul private cu lucrările scripturistice și toate documentele elevului, care face esamenul sânt a se trimite supremei autorități districtuale, respective supremei autorități a institutului confesional.

(Va urma.)

Serbarea dela Iași.

Cetim în „Românul“:

În ziua de 6 Iunie stradele Iașilor prezentau o mare animațiune.

Pela oarele opt dimineața nenumărată lume se îndrepta spre platoul dela Copou, percurgând frumoasa stradă Carol I. presurată de vile și de grădini. Platoul dela Copou, una din cele mai frumoase pozițiuni și de unde privirea se poate întinde în direcțiuni nemărginite, până la dealul Repedei, a Bordei și în partea opusă chiar până la Ceahlău, devenise un adevărat furnicar de oameni și de trăsuri.

Acolo M. S. Regele distribuie premiile concursului general de tragere în țintă, care s'a făcut în zilele de 2 și 3 Iunie între cei mai buni trăgători ai diferitelor corpuri, ce compun armata română.

După împărțirea premiilor, M. S. Regele trecu în revistă trupele adunate pe platou; apoi comandă defilarea, care se făcu cu multă precisiune și atrase admirațiunea mulțimii adunate. Și de astă dată, dorobanții și artileria au avut onorurile zilei. Cu această ocaziune, de și nu e locul tocmai aci, atragem atențiunea celor în drept, că caii atât ai călărașilor, cât și a artileriei sânt puțini hrăniți.

Toată ziua mulțimea a umplut stradele: și acum nu se mai găsea nici o trăsură în tot orașul, cele 500 de birje, pe care Iași le posedă fiind angajate cu ziua încă de pe 1 Iunie, adeseori cu nisce prețuri întreite și împătrite, de cât cele ordinare; otelurile de asemenea nu se deșertaseră decât prea puțin.

La oarele 3 și jumătate însă s'a făcut o mare mișcare înspre gară; cel dintâi rënd de oaspeți părăsea Iași.

La gară, era o îmbulzeală tot atât de mare ca și cea care domise în momentul sosirii primului tren cu oaspeți din Bucuresci. Pentru a înlesni circulațiunea, direcțiunea căilor ferate austriace s'a vedut nevoită a face două trenuri, care să se urmeze la interval de un sfert de oară.

Cu acest tren au părăsit Iași d. C. A. Rosetti, președintele Adunării deputaților, d. Eugeniu Stătescu, ministrul al iustitiei, dd. Stolojan, I. Marghiloman, E. Costinescu, și foarte mai mulți alți d. deputați senatori, magistrați și particulari.

Între doamnele, care au părăsit Iași cu acest tren am observat și pe doamnele S. C. Rosetti, Ferechide, Rad Mihai, Populeanu, Stolojan, d.șoara E. Aslan, etc.

Cu toate aceste nenumărată lume a ramas încă în Iași, multe persoane voind să asiste și la banchetul dat în onoarea delegațiilor.

Cu acest banchet, la care au asistat pe lângă delegații județelor, ai comunelor, ai localităților, unde s'au întâmplat bătăliile cele mai însemnate ale lui Stefan cel Mare, precum Valea Albă, Baia, Șcheia, Racova, și cea mai mare parte din notabilitățile orașului, precum și acele venite în Iași cu ocaziunea serbării, s'a terminat seria festivităților. Banchetul s'a dat în sala teatrului național. Aspectul salei era splendid. Trei mese aședate de a lungul ei d'abea puteau cuprinde pe cei 400 de invitați. Lojele străluceau de toalete frumoase.

M. S. Regele a asistat la acest banchet.

Primul toast a fost ținut de M. S. Regele în sănătatea Iașilor și pentru mărirea României; al doilea toast a fost al dlui G. Chițu pentru Unire, care M. S. a întărit-o tocmai acolo, unde dușmanii s'au încercat să facă desbinare; al treilea a fost al dlui Negruzi, mulțămind tuturor și închinând Bucurescilor; al patrulea a vorbit d. Cariagdi, închinând Ia-

șilor, apoi a urmat d. Voinov, ridicând toast Regelui din partea camerei, d. generare Cernat din partea armatei, d. P. Grădiștean a beut pentru cei absenți, pe prima linie pentru Regina, apoi pentru Români, cari n'au putut lua parte la serbare, în fine d. B. P. Hajdău pentru Regele, care a întrunit ambele țermuri ale Dunării supt sceptrul român și pentru Dunărea românească.

După plecarea M. Sale, s'au mai ridicat o mulțime de alte toasturi, în urma cărora cu toți au plecat să mai presinte încă o dată Regelui urările lor. M. S. Regele a mulțămint întâi din balcon, apoi s'a dat jos și cu entusiasm nespas, s'a încins o horă uriașă, la care au luat parte M. S. Regele și d. ministru Sturdza.

Apoi delegațiunile au plecat să găsească pe d. Chițu, care se afla la statuă lui Stefan cel mare. D. Chițu a ținut acolo un discurs, care a fost primit cu aplause frenetice.

Sara din nou muzicile au cântat pe piețele și în grădinile publice.

Marti au plecat din Iași mai toate persoanele cari veniseră din București și de prin locurile mai îndepărtate ale României; rămânând încă multă lume de prin județele Moldovei, de prin impregiurimi și de prin Basarabia.

Toată această lume nu va părăsi Iași decât Joi sau Vineri, adevă până după plecarea M. S. Regelui, care va sta în a doua capitală a țerei până Joi.

Din Iași M. S. se va duce la Broșteni, proprietatea Sa, unde va sta vr'o 8 sau 10 zile.

Serbarea dela Iași, ale cărei pregătiri au ținut atât timp, a lăsat o adăncă întipărire în spirite, care nu se va șterge nici odată și a făcut să resară o întreagă literatură critică, poetică și câte-va lucrări musicale.

Deja cu mult înainte de inaugurarea stutuei, s'au născut cu ocaziunea portretului lui Stefan numeroase discusiuni atât în sinul Academiei, cât și în presă.

Cestiunea era de a se ști, dacă Stefan cel mare a purtat în adevăr barbă, după cum îl înfățișează statuă sculptorului francez Frémiet.

Aceste discusiuni, care s'au urmat cu multă vioiciune în timp de mai multe luni, au împins pe câți-va scriitori români, să facă cercetări amănunțite prin mănăstirile Moldovei în scop de a găsi adevărul portret al marelui Domn.

Aceste cercetări au fost încoronate cu succes; în adevăr d. Tocilescu, P. S. S. episcop Melchisedec, au găsit portrete de ale lui Stefan, în care acest erou este reprezentat fără barbă și cu o figură alta decât aceea, pe care eroul o are în statuă.

Deși mulți se vor plânge despre această neasemănare a stutuei eroului cu portretele descoperite mai în urmă, în fond lucrul n'are o însemnătate atât de mare.

Mai întâi trebuie să ținem seamă, că poporul s'a deprins cu figura lui Stefan cu barbă, astfel cum au fost vulgarisată de către Asachi prin mii de portrete; apoi portretele ce s'au găsit la Dobrovăț și la Putna nu ne dau decât o închipuire informă, din care nu ne rămâne altă trăsătură caracteristică, decât aceea că Stefan n'a avut barbă. Dar cine ne poate spune, că Stefan n'a purtat barbă mai târziu, la bătrânețe?

Astfel putem să îndepărtăm ori ce tel de scrupule, în această privință și să privim opera lui Frémiet ca adevărată reprezentare a eroului român.

Această operă este demnă de toată lauda și din toate punctele de vedere. Stefan stă călare pe un cal de o frumusețe rară, astfel cum numai Frémiet scie să-i facă. Eroul cu coroana pe cap, într'o atitudine măreață, ține în mână dreaptă buzduganul cu gest poruncitor și majestos în același timp.

Am pute formula și oare care critici în privința acestei atitudini. Locul lor n'ăfiind însă aci, ni le rezervăm pe altă dată.

Cu solemnitatea inaugurării critica și discusiunile trebuie uitate în moment, acum mai cu seamă, când o literatură mai liniscită tinde să lua locul.

După cum trebuia să ne așteptăm, o mulțime de poezii au apărut cu ocaziunea serbării dela Iași. Diarele din Iași de prin provincie sânt pline de aceste producțiuni. Între numele autorilor, cari au compus versuri cu această ocaziune cităm pe dnii D. Gusti, Emanuel Părăian, I. G. Ho'dan, Ar. Densușan, Ioan Ianov, Pleșoian, C. Panaiteșcu, N. Roiu. Cea mai frumoasă poezie ce s'a publicat cu această este fără îndoială aceea a bardului dela Mircesci, Vasile Alecsandri. „Odă la statuă lui Stefan cel Mare“, cuprinde versuri de o frumusețe rară, și care resună, ca bronzul, în care este turnat chipul marelui Voevod.

Mulți secolii lănc-zit-am sub a peirei ceață,
Dar te-am avut pe tine fecund isvor de viață,
Simbol al bărbăției în neamul tău ascuns,
Ș'a fost destul! în ceruri un soare-i de ajuns!
Zadarnic zboară norii și fulgerii detună
Pe fruntea majestoașă a munților Carpați:
În zarea limpedă după ori-care furtună
Ca tine după seculi, ei par mai înalțați.

O! de-ți era statura cât inima de mare
Ai fi întins o umbră din munți și până în mare,
Tu ce-ai putut cu brațul în veci neobosit
Să aperi Occidentul de cruntul răsărit,
Tu ce prin curcubeul de fapte colosale
Legat-ai reversatul cu apusul vieții tale,
Tu aclamat în Roma cu glas triumfător
Mare-al creștinătății erou nemuritor!

Afară de aceasta printre lucrările, cari au apărut cu ocaziunea acestei serbări, trebuie să cităm și un studiu istoric al dlui Ioan Nădejde, asupra vieții și timpului lui Stefan-cel-Mare, care a apărut în broșură la Iași.

Printre producțiunile musicale cităm, că cea mai originală, lucrarea dlui T. Burada, neobositul culegător al bocețelor populare ale Românilor din toate unghiurile.

D. Burada a descoperit într'o psaltire a lui Dosotei nesce versuri, care se atribue lui Stefan cel Mare. Unele din aceste versuri, după cât mi-aduc aminte, sună astfel:

La năvală dași
Crucea v'apărăși!

La năvală dași
Țeara v'apărăși!

D. Burada a pus în musică aceste versuri, într'o musică cu totul originală însă, compusă din surle, tobe, trâmbiți, cimpoaie, naie și alte instrumente analoage.

Din toate aceste se vede cât de adânc simțită a fost serbarea dela Iași și cu câtă tărie, varietate și originalitate s'a manifestat simțământul național al românilor cu această ocaziune.

Varietăți.

* Escelenția Sa Preasântitul P. Archiepiscop și Metropolit Miron Romanul a plecat a seară la Reșinari pentru parastasul în memoria repausatului Archiepiscop și Metropolit, a Marelui Andreiu Bar. de Șaguna.

* Aflăm că cununi numeroase de flori se vor transporta din partea corporațiunilor și particularelor spre a se așeza pe mormânt.

* La parastas, ni se comunică pe cale privată, va asista și dl Constantin Șaguna, căpitan în oastea română, dimpreună cu consoarta domniei sale.

* (Programa examenelor publice la institutul Andreian pedagogico-teologic greco-resaritean în Sibiu cu finitul anului scolastic 1882/3, ce se vor ține din 17—30 Iunie a. c.):

Vineri în 17 Iunie înainte de ameași începutul la 8 oare: Enciclopedia, Esegesa cu Ermeneutica, cl. a. I.; Metodica religiunii ped. a. III, prof. S. Popescu. — După ameași: Limba română ped. a. I, II și III, prof. Dr. Barcianu.

Sâmbătă în 18 Iunie înainte de ameași: Dreptul canonic cl. a. III, prof. I. Popescu. Limba și literatura română cl. a. II, prof. Dr. Barcianu. — După ameași: Patristica cl. a. II, prof. Dr. Crișian.

Luni în 20 Iunie înainte de ameași: Pastorală cu Liturgica, Catichetica cl. a. III, dir. I. Hannia. Comptabilitatea cl. a. III, ped. a. III, prof. D. Comșa. — După ameași: Istoria bisericească cl. a. I. ped. I, prof. Dr. Maier.

Marti în 21 Iunie înainte de ameași: Morala cl. a. II, prof. Dr. Crișian; Omiletica cl. a. III, prof. Dr. Maier. — După ameași: Istoria naturală ped. a. I, II, prof. Dr. Barcianu; Fizica ped. III, prof. D. Comșa.

Mercuri în 22 Iunie înainte de ameași: Logica cl. I.; Psihologia cl. a. I, ped. a. III, prof. I. Popescu; Computul ped. a. I, II, prof. D. Comșa. — După ameași: Istoria universală ped. I, II, III, prof. Dr. Maier.

Joi în 23 Iunie înainte de ameași: Limba maghiară ped. a. I, II, II, prof. Dr. Crișian. — După ameași: Pomăritul cl. a. II, ped. a. II, prof. D. Comșa.

Sâmbătă în 25 Iunie înainte de ameași: Dogmatica și Polemica cl. a. II, prof. I. Popescu. — După ameași: Legumăritul cl. a. I, ped. a. I, D. Comșa.

Luni în 27 Iunie înainte de ameași: Didactica și Metodica cl. a. II, ped. a. II, prof. Dr. Crișian. — După ameași: Plantologia cl. a. III, ped. III, prof. D. Comșa; Geografia ped. a. I, II și III, prof. Dr. Barcianu.

Marti în 28 Iunie înainte de ameași: Pedagogia generală cl. a. III, ped. a. III, prof. I. Popescu; Isagogia cl. a. I; Mărturisirea ortodoxă ped. a. II, prof. S. Popescu. — După ameași: Cântările bisericesti și tipicul toți elevii, prof. D. Cunțanu.

Mercuri în 29 Iunie. După serviciul divin, stabilirea clasificățiunilor.

Joi în 30 Iunie: Încheierea solemnă a anului scolastic; după serviciul divin publicarea clasificățiunilor și estradarea absolutoriilor.

Din conferența profesorală ținută în Sibiu la 11 Maiu 1883.

Diracțiunea.

* (Toastul senzațional) al senatorului P. Grădișteanu, d spre care am luat notiță și noi, dar

care a făcut mult șgomot în lume, îl găsim publicat în „R. L.“ de însuși autorul lui. El diferă de versiunile, câte le am cetit. Spre a reduce lucrul la starea adevărată îl reproducem precum urmează: „Majestate, când toată lumea se întrece a 'ți aduce închinăciuni și urări nu numai ca semn de respect către suveran, nici numai drept recunoștință către căpitanul brav, ci dintr'o esplosiune de dragoste, pronită din toate unghiurile țerei, dragoste, pe care Majestatea Ta, Ți-ai întemeiat tronul, dă-mi voie Majestate, mie simplu cetățean, onorat la acest banchet, să închin acest păhar în sănătatea celor absenți. Și mai întâi în sănătatea Femeii, cea dintâi printre femeile române, lumină printre lumină, Regină, de trei ori Regină prin spiritul său, prin inima sa, prin grațiile sale, în sănătatea Majestății Sale Regina Elisabeta, și apoi în sănătatea cortegiului strălucitor, care o încungiură, în sănătatea femeilor române — căci atât valorează un popor, cât valorează femeile sale.

„Să nu uităm, Majestate, la această serbare pe consiliarii tronului, pe betrânii țerii, cu care împreună ați coborât în adâncul mărilor, de ați cules mărgăritarele și coraliul, ați despiciat munții și ați luat aurul și briliantele din care ați format coroana regală pusă pe capul României.

„Sunt unii, cari lipsesc dela această solemnitate — nu știu pentru ce și nici voesc să cercetez — Români sânt și ei, să nu-i uităm Majestate, căci nu e român, care să nu-și iubească țeara.

„Sunt alții, cari ar fi voit să vie, dar n'au putut, cari privesc în acest minut la noi, ce țic? cari sânt în mijlocul nostru cu inima, cari te iubesc Majestate cu aceeași dragoste ca noi toți, căci ved în Majestatea Ta nu pe Regele României, ci pe Regele Românilor, și cu concursul căror Majestatea Ta vei recăpeta pietrele prețioase, cari lipsesc încă dela coroana lui Stefan cel Mare!”

* Cu ocaziunea desvelirii stutuei lui Stefan cel Mare, Regina Elisabeta a adresat primarului de Iași următoarea telegramă: Domnului primar, Iași. „Printre frunzele de lauri a cununei ce trimit din străinătate pentru încoronarea stutuei lui Stefan Cel Mare, inima de Regină Română implinesce simțirile sele de mândrie și de profundă admirație pentru eroul, ce a consacrat viața sa întreagă întru apărarea măririi române. Imaginea-i neperitoare fie pentru noi toți simbolul gloriei și numele său legendar modelul patriotismului creator de fapte mari.

Elisabeta.

La această telegramă Primarul a răspuns:

Majestății Sale Regina României.

Monrepos.

Frunzele de lauri trimise de cea dintâi Regină a României, a fost cea mai splendidă podoaă a încoronării stutuei eroului moldovean. În fie-care frunză din cununa trimisă de iubita lor Regină, Români au vădit simțirile mărețe ale aceleia, care a sciot să-și dea inima alesului ei, marele căpitan al Românilor. Celebrând virtuțile eroului moldovean, Români dovedesc că știu să aducă tributul lor de admirație aceluia, cari, ca și Stefan, au tras spada pentru apărare și mărire neamului.

Vocea Majestății Voastre a încoronat entusiasmul serbării.

Primarul Iașilor.
Leon C. Negruzzi.

* (Încă o esposițiune) istorică de astădată. Cu ocaziunea centenarului al șeselea, dela trecerea Stiriei sub dominațiunea Habsburgilor o esposițiune istorică se va organiza la Graz, dela 2 până la 31 Iulie.

Această esposițiune va fi formată mai ales din lucruri trimise de aristocrație, de două episcopate, de orașe, corporațiuni etc. și va cuprinde, între altele, monumente și obiecte foarte curioase din epoca preistorică și din cea romană.

* (Antichități falsificate). Se scrie din Constanța către „Vocea Covurluiului:

Dobrogea este plină de antichități foarte importante pentru știință. Guvernul a pus mult interes pentru adunarea lor, și mai cu seamă monedele ce constată istoria acestei provincii până la cea mai adăncă anticitate. De aceea ele se vënd cu preț. Tatarii stimulați de câștig, consumă zile în căutarea unor astfel de lucruri prețioase. Dar evreii, cari caută a face bani din toate, au ajuns și aci la falsificare. Ast fel evreal Jerusalem Navon care are un fiu la Constantinopole, a primit dela acesta o mare cantitate de monede de aur și de bronz, cu diferite mărimi și inscripțiuni, însă toate fabricate la Constantinopole în anul acesta.

Afacerea dela Tisza-Eszlár.

Procesul dela Tisza-Eszlár în Berlin.

Iosif Scharf se înfățișează cu fiul său. Tata se roagă de president, să i se permită a rămâne singur cu fiul său.

Pres. Prin aceasta ași aduce pe băiat în pericol de a fi sedus la depuneri false. (Sgomot).

Iosif Scharf. De unde ai știut tu, ce însemnează „cadavru.“

Moriș. Am învățat, ce însemnează.

Scharf. Nu te rușinezi a depune astfel? Moriș. Nu.

Scharf. Tu ești instruat?

Moriș. Nu, eu spun, ce am vădut.

Apărătorul Eötvös: Voesci să întăresci prin jurământ depunerea, că nu te-ai fi instruit nimenea?

Moriș. Da, eu jur!

Scharf. Eu așadară mint?

Moriș. Da, DTa minți.

Scharf. Pentru ce nu te-ai dus la bunăta?

Moriș. Findcă n'ași fi căpătat de mâncare.

Apărătorul Funtak (cătră Moriș.) DTa ai vădut prin borta cheiei, cum o omoară; nu te-ai spărit?

Moriș. Nu.

Procurorul propune unele întrebări lui Moriș Scharf. Moriș spune, că a chemat pe Ester în casă fiind recercat din partea unui evreu, că cuțitul a fost „cuțit de șechter“ și cum că nu l'a îndemnat și nici silit nimenea să depună astfel.

Apărătorul Dr. Friedmann. Ai tu amici?

Moriș. Am.

Dr. Friedmann. Pentru ce n'ai povestit amicilor tăi întâmplarea aceasta?

Moriș. Sciam, că nu-i permis.

Dr. Friedmann. Cine a povestit fratelui tău mai mic, Samuil, despre omor?

Moriș. Eu însumi, el a ascultat la masă, când am povestit mamei și tatei despre întâmplare.

Dr. Friedmann. Când ai făcut a doua depunere? Făcuto ai de bună voie?

Moriș. Da.

Pres. (cătră Moriș.) Fost-a și Taub de față?

Moriș. N'a fost.

Dr. Funtak. Cum a curs sângele în urma tăieturii?

Moriș. Lin, într'un torent mic. —

Dr. Funtak. Depunerea aceasta te ruinează, nu-i cu puțință să fi curs după tăietură sângele lin, ci să se fi improșcat. Depunerea e falsă.

Procurorul Seiffert. Depunerea aceasta a lui Moriș Scharf e semnificativă, cer deci să se invite experți, cari să-și dea părerea în afacerea aceasta. Aduc totodată la cunoștința tribunalului scirea, ce am primit, că Moriș Scharf ar fi depus în timpul, cât a stat sub supraveghiere judecătorească, că întreaga lui fasiune ar fi minciună; el n'ar fi vădut nimic și că la aceea, ce a depus, a fost instruat. Aud mai departe, că amplotiatul Daniil Barcza scie ceva autentic în privința aceasta; de aceea cer să se cheme Barcza de martor. (Se nasce sgomot. Strigăte: „Așadară și procurorul a devenit apărătorul șechterilor.“)

Cu acestea se termină depunerea lui Moriș Scharf.

Dr. Friedmann cere, să se pună Moriș Scharf pe picior liber, fiindcă n'are încredere în persoanele, sub a căror supraveghiere se află băiatul.

Presidentul (cătră Moriș): Spune drept, te temi, că vei fi pedepsit?

Moriș nu scie, ce să răspundă la aceasta.

Dr. Friedmann: Veți, domnule president, ce frică au băgat în băiat, vor să-l silească a rămâne la depunerea sa cea dintâi. (Sgomot în auditoriu, strigăte: „Pe Moriș Scharf încă vor al da pe mâna evreilor!“)

Apărătorii cer conducerea de martori noi.

După ce decide presidentul, ca Moriș Scharf să rămână și pe viitor sub supraveghiere temniceriu-lui, se închide ședința.

După deschiderea ședinței interpelează Apărătorul Carol Eötvös pe president: e adevărat, că pe Moriș Scharf vor să-l răpească? Dr. Eötvös cere investigație în cestiunea aceasta.

Procurorul Seiffert declară, că densusul ține faima aceasta neverosimilă și secundară; densusul a recercat pe căpitanul cetății, să-i facă raport oficial despre aceasta. Procurorul adresează sub decursul pertractării văduvei Solymosi mai multe întrebări. Solymosi espune din fir în pâr istoria, cum a dispărut fata-sa cu detaiurile cunoscute deja.

Apărătorul: Dr. Eötvös pune asemenea întrebări văduvei Solymosi; aceasta spune, că a călătorit

la o muiere, care dă cu cărțile, spre a o întreba: unde îi este fata. Pe cale cătră locuința muierei acelei-a, o au încungiat mai mulți evrei. Dr. Eötvös: Alaltă-eri ai depus, că Ddeu ți-ar fi șoptit, că pe fata-ta o au omorît evreii. Ai visat? — Solymosi: Nu, am fost deșteaptă, eu însumi nu sciu, pe ce cale mi-a venit la cunoștință. — Dr. Eötvös: N'ai primit bani dela oameni buni? — Solymosi: Nu, nici odată. — Dr. Eötvös: Nu te îndoesci, crești în adevăr, că evreii ți-au omorît fata? — Solymosi: Nu mai încapă îndoială. — Dr. Eötvös: Nu-i cu puțință, ca fata DTale să se fi sinucis? — Solymosi: E cu neputință.

Presidentul recercă pe apărătoriu să nu trăgăneze depunerea și cere să nu peardă din vedere moralul. (Aplause în auditoriu.)

Dr. Friedmann. întrebă pe martoră, că scie densusa ce e jurământul? — Solymosi: Cum se nu!

Dr. Friedmann: Crești DTa, că Scharfa cunoscut pe fata DTale? — Solymosi: El o a cunoscut de bună seamă.

Presidentul: Densusul susține, că nu o a cunoscut. — Acusatul Scharf: Eu nu o am cunoscut. — Solymosi: El o a cunoscut.

Hury, la care a servit Ester Solymosi, susține, că evreii n'au omorît pe Ester.

Pres. Vădut-ai DTa vre-o dată vre-un cadavru?

— Hury: Da, mai de mult, când eram mai tineră, mai târziu n'am vădut. — Pres. S'a țin din oare-care parte, că DTa n'ai fi voit să te uiți la cadavrul aflat în Tisa — Dada, de oare ce DTa ai fi băgat pe fata în pământ?

Martora: Ba nu; de altcum nici chiar de m'ar spânzura n'ași pute depune alt-ceva. Procurorul încă adresează martorei unele întrebări, la cari răspunde cu multe detaiuri. Procurorul arată că pe baza rescularilor s'ar fi dus văduva Solymosi la malul riului spre ași căuta fata încă înainte de ce o a încunosciintat Hury, că a dispărut. — Solymosi: Singură nu sciu, de ce o am făcut; aveam simțământul, că s'a întâmplat ceva.

Apărătorul. (cătră Hury). Ai întâlnit DTa pe cineva pe cale, când ai căutat pe Ester? — Martora: — Nu, pe nimenea. — Apărătorul Dr. Hermann: Ai întâlnit pe Lengyel? Martora: Da, n'am vorbit cu densusul. — Dr. Hermann: Mă rog să fie ascultat Lengyel. Martora susține, că n'a vădut cadavru; aceasta nu-e adevărat, căci înainte cu un an a desbrăcat cu soția lui Iacob un cadavru; mă mai rog să se asculte și cocierul, care a vădut pe Ester încă în sara acelei zile, în care s'ar fi întâmplat omorul, pascând vaca. Iosif Scharf întrebând pe Hury de unele lucruri, aceasta istorisesc și declară, că Iosif Scharf a cunoscut pe Ester.

Apărătorul Dr. Eötvös (cătră martoră) DTa ai țin că ai fi aușit dela Scharf, că s'ar fi cântat pe 12 oare din noapte în templu. E adevărat?

Martora: Nu, Scharf nu o a țin.

Urmează ca martora muierea lui Lanczy. — Pres. DTa ai fost în Sâmbăta respectivă la Hury, — Martora. Da am fost și am vădut pe Ester eșind. — Pres. Cum a tractat Hury cu Ester? — Martora. Foarte bine, Hury strică prin bunețe pe servitori. Martora următoare Uveges, care, asemenea a fost la Hury, a vădut pe Ester acolo. O altă martoră, Portas, nu s'a prezentat, a depus însă protocolarminte, că Ester a părăsit de fapt la oara anumită casa lui Hury. Densusa a vorbit și de și în timpul, după ce a dispărut Ester, cu Hury, nu o a aușit însă suspiționând pe evrei, că ei ar fi omorît pe Ester.

Martora Soos a aușit dela Samuil, fratele mai mic a lui Moriș, că evreii ar fi omorît o fată de creștin. — Pres. Ai anunțat DTa aceasta la judecătorie. — Martora: Nu. — Procurorul: Cum ai stat DTa cu familia Scharf? — Martora: Bine, noi am convenit unii cu alții.

Procurorul: Cum ai aușit DTa starea lucrului? — Martora: Scharf cel mic o a povestit copiilor, și eu am fost de față; băiatul a țin, că muerea lui Scharf i-ar fi spălat picioarele Esterei și apoi o ar fi omorît. — Iosif Scharf: DTa ai țin atuncea, acuși va veni timpul, în care se vor alunga evreii din Ungaria? — Martora: La aceasta nu pot răspunde. — Pres. Răspunde la aceasta! — Martora; Iuliana Szabo se provoacă la istorisirea micului Samuil Scharf, care a țin, că Moriș Scharf ar fi încuiat ușa înainte de a se întâmpla omorul. Martora adaugă, că n'a vădut evreu înainte templului.

Se mai ascultă o băiată cu numele Elisabeta Soos, care obișnuia a se juca cu micul Samuil. Asemenea se ascultă martora Tanyi. Martora a vorbit cu Samuil despre întâmplare, acesta însă nu

i-a răspuns. Întemplarea o a aușit dela alui Bathory. Martora a întrebă pe Samuil, de a fost Ester la ei, el a răspuns: „Ea a fost la noi; pe Ester o a legat de scaun și o au omorît. „Ai vădut tu aceasta?“ El a țin, că a vădut, la urmă iusé l'ar fi scos afară. Tot acestea le depune și martora, Toth. Procurorul cere să se jure martora ear Hury să se mai asculte odată. Urmează pauză de 1/2 oară.

(Va urma.)

Loterie.

Mercuri 27 Iunie n. 1883.

Sibiu: 27 45 39 63 44

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Iunie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	120.40	120.25
Renta de aur ung. de 4%	89.40	89.50
Renta ung. de hârtie.	87.15	87.30
Împrumutul drumurilor de fer ung.	138.25	138.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	91.80	91.75
I emisiune de obligațiuni de stat dela drumul de fer orient. ung.	113.—	113.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	839.—	835.—
Acțiuni de bancă de credit ung.	300.—	300.—
Acțiuni de credit austr.	300.—	301.60
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	99.25	99.25
Obligațiuni ung. de rescumpărarea pământului	100.40	100.—
Obligațiuni ung. cu clausulă de sortire	98.70	98.50
Obligațiuni urbariale temeșiene de	99.25	99.—
Obligațiuni urb. temeș. cuasulă sortire	97.70	97.50
Obligațiuni urbariale transilvane	99.50	99.52
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.—	93.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	97.75	97.75
Sorti unguresci cu premii	114.75	115.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	78.45	78.50
Datorie de stat austr. în argint	79.10	79.10
Renta de aur austriacă	99.30	99.—
Sorti de regularea Tisei	109.80	110.—
London (pe polița de trei luni)	119.90	119.90
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.30
Argint	—	—
Galbin	5.67	5.66
Napoleon	9.49	9.49 1/2
100 marce nemțesci	58.50	58.45

Nr. 138.

[430] 2—3

CONCURS

pentru Stipendiu din fundațiunea lui Gozsdu.

Prin aceasta se escrie concurs pentru un stipendiu din fundațiunea lui Gozsdu de 500 fl. — la cas de gradațiune un stipendiu de 400 eventual-minte de 300, 200 sau de 100 fl. cu observare, că se dă preferință concurenților pentru științele tehnice și montanistice.

Concurenții au de ași adresa petițiunile instruate cu testimoniile scol., cartea de botez, și cu atestat de paupertate până la 10 August stilul nou 1883 cătră cancelaria fundațiunii lui Gozsdu, Budapesta király utca 13, însemnând în petițiune Studiile, ce voesc concurentul să studieze, și ultima posta unde are să-i se comunice rezultatul petițiunii.

Tot odată sunt avisați și stipendiații fundațiunii lui Gozsdu de ași substerne până la 10 August st. n. 1883 documentele despre rezultatul studiilor în a. scol. 1882/3 la reprezentanția fundațiunii lui Gozsdu. Budapesta királyutca 13. pentru că la din contră se vor lipsi de stipendiul avut.

Budapesta 24 Iunie 1883.

Comitetul administrativ al reprezentanției fundațiunii lui Gozsdu.

„Albina“

Institut de credit și de economii în Sibiu.

Al decelea cupon dela acțiunile institutului nostru exigibil la 1 Iulie a. c. fiind cel din urmă în coala primă de cuponi, Domnii acționari ai Institutului nostru sunt rugați, a trimite cu începere **dela 1 Iulie a. c.** la cassa institutului nostru în Sibiu, talonul dela acțiunile Dlor, în schimbul căruia se va libera a doua coală de cuponi pe 10 ani următori.

În scrisoarea de trimitere sunt a se însemna **desvolt** numerii talonilor (acțiunilor), cum și numele **întreg**, caracterul, locuința și posta din urmă (românească, ungurescă sau germănesce) a posesorului acțiunilor respective.

Sibiu, 20 Iunie 1883.

[429] 3—3

Direcțiunea.

Publicațiune.

[431] 2—3

Tribunalul subscris publică prin aceasta că pentru desbaterea concesiabilității în cauza segregării pășunii și regulării pădurilor, și proprietății pe hotarul comunei urbariale a Ferihazului se pune termen ziua de **9 Iulie 1883 dimineața la 10 oare în comuna Ferihaz** în casa comunală.

Despre ce foștii proprietari și foștii iobagi se încunoscîncează cu acea observare, că neînțășirea lor nu va împedeca pertractarea.

Pertractarea o conduce Székely Miklos jude esmis. Din ședința tribunalului regese ținută în 9 Aprile 1883.

(N. S.)

Nagy Lajos m. p.,
pres.

Butac m. p.,
not.